

Nr 9

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående sjukförsäkringsavgiften för värnpliktig.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 579 i första kammaren av fru *Olsson, Elvy*, och herr *Gustafsson, Nils-Eric*, samt nr 708 i andra kammaren av herrar *Johansson* i Växjö och *Josefson* i Arrie.

I motionerna, vilka är likalydande, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta om sådan ändring av bestämmelserna om sjukförsäkringens finansiering att värnpliktig som fullgör tjänstgöring befrias från sjukförsäkringsavgift jämväl under de månader då in- och utryckning sker oberoende av antalet tjänstgöringsdagar under dessa månader, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderliga ändringar av gällande bestämmelser.»

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sin hemställan får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 708.

Gällande bestämmelser m.m.

Försäkrad som visst år är inskriven hos allmän försäkringskassa skall i princip för nämnda år erlägga sjukförsäkringsavgift till kassan.

Den som är placerad i sjukpenningklass, d.v.s. har inkomst av förvärvsarbete om minst 1 800 kronor årligen, är enligt lagen om allmän försäkring berättigad till sjukpenning. Enligt 3 kap. 15 § i lagen utgår emellertid ej sjukpenning för tid då försäkrad fullgör tjänstgöring såsom värnpliktig. Detsamma är förhållandet då försäkrad vistas på vissa anstalter, såsom fångvårdsanstalt och ungdomsvårdsskola.

I sjukförsäkringsavgiften ingår en del som avser försäkringskassans utgifter för sjukpenning. Denna avgift för sjukpenning utgår för varje månad under vilken den försäkrade varit placerad i sjukpenningklass. Den som fullgör tjänstgöring såsom värnpliktig, kan enligt 19 kap. 2 § lagen om allmän försäkring befrias från avgiften för varje hel månad av tjänstgöringstiden. En förutsättning härför är att han hos kassan gör framställning om avgiftsbefrielse inom två månader efter tjänstgöringens slut.

Regeln att värnpliktig ej äger uppbära sjukpenning under tjänstgöringstiden återfinns redan i 1947 års lag om allmän sjukförsäkring. Bestäm-

melsen om avgiftsbefrielse tillkom år 1953 (prop. nr 178, andra lagutskottets utlåtande nr 35). I *socialförsäkringsutredningens* betänkande (SOU 1952: 39) som låg till grund för stadgandet anfördes:

Enligt SFL (22 §) utgår inte sjukpenning för tid då försäkrad fullgör värnplikt och inte heller då han av annan orsak än sjukdom, t.ex. brott eller alkoholism, tagits i förvar på det allmännas bekostnad.

Det torde inte vara erforderligt eller lämpligt att sjukpenning utgives för tid, då värnpliktstjänstgöring fullgöres. Emellertid bör värnplikten inte i och för sig föranleda ändring av den sjukpenningklass den värnpliktige tillhör. Möjlighet bör därför föreligga för denne att bli befriad från avgift för tilläggsförsäkringen för de månader, som helt åtgått för värnpliktstjänstgöring. För undvikande av särskild uppgiftsskyldighet för de militära myndigheterna bör den värnpliktige hos kassan själv styrka, att han fullgjort värnplikt och tiden härför, om man vill åtnjuta avgiftsbefrielse. Utredningen föreslår en bestämmelse av det innehåll, som nu sagts.

I de andra fall än värnpliktstjänstgöring, som avses i 22 § SFL, bör vederbörande i regel uteslutas från sjukpenningförsäkringen under den tid omhändertagandet varar. Vid mera kortvariga fall är detta dock inte påkallat. Anledning synes inte föreligga att med avseende på dessa fall av omhändertagande vidtaga ändringar i SFL. Någon möjlighet till avgiftsbefrielse föreslås alltså inte härvidlag.

Utskottet

Sjukpenning enligt lagen om allmän försäkring utgår inte under tid då försäkrad fullgör värnpliktstjänstgöring. Å andra sidan kan värnpliktig för varje hel månad av tjänstgöringstiden befrias från den del av sjukförsäkringsavgiften som avser grundsjukpenning och tilläggsjukpenning. En förutsättning härför är att han hos kassan gör framställning om avgiftsbefrielse inom två månader efter tjänstgöringens slut.

I förevarande motioner begäres lagändring innebärande att värnpliktig befrias från sjukförsäkringsavgift även för kalendermånad som ej i sin helhet omfattas av tjänstgöring. Motionärerna anser att en sådan lagändring är motiverad av att så mycket som möjligt bör göras för att underlätta de värnpliktigas ekonomiska situation.

Ett bifall till det av motionärerna framlagda förslaget skulle ur ekonomisk synpunkt få en jämförelsevis begränsad effekt för de värnpliktiga men medföra betydande administrativa olägenheter. På grund härav anser sig utskottet icke kunna tillstyrka motionerna och får därför hemställa,

att förevarande motioner, I:579 och II:708, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 22 februari 1966

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Strand*, fru Carlqvist, fru Hamrin-Thorell*, herr Lars Larsson, fru Nilsson, herrar Eric Carlsson*, Edström* och Hübinette;

från andra kammaren: fru Ekendahl, herrar Bengtsson i Varberg, Johansson i Södertälje, Edlund, Jönsson i Ingemarsgården, Johansson i Skärstad, Carlsson i Göteborg* och Jonsson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.